WASHINGTON D C

Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LXI Ч. 110. TWO SECTIONS (SECTION 1) JERSEY CITY and NEW YORK, СУБОТА, 16-го ТРАВНЯ (MAY 16) 1953. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 110. VOL. LXI.

ПРЕЗИДЕНТ НЕ БАЧИТЬ МОЖЛИВОСТИ РОЗМОВИ ТРЬОХ ПОТУГ

Вашингтон. — На пресовій конференції президент Айзенгавер, запитаний про його відношення до пропозиції британського прем'єра Вінстона Черчила, щоб голови Трьох Потуг зустрінулися на розмові, заявив, що він готовий використати кожну нагоду для встановлення миру. Одначе, говорив він, заки прийде до розмов між трьома провідниками великих держав, він хотів би бачити доказ доброї волі в кожного. Дальше він одверто заявив, що не бачить досі нічого такого, що вказувало б на справжній знак доброї волі. Коли ж його запитали, чи він недостачу доброї волі може приписати Росії, президент сказав, що він справді має Росію на думці.

Зрештою, говорив Айзенгавер, він не має жадного закиду проти пропозиції Черчила, одначе думає, що з уваги на складність теперішнього положення, переговори можна краще вести через міністерства закордонних справ і через державний департамент у Вашингтоні. Як у минулому, так і тепер, президент не виключає охоти зустрінутися з іншими головами країн, якщо, на його думку, були б вигляди на якийсь хосен з того. Особливо, говорив Айзенгавер, він готов вчинити все, одначе повага Злучених Держав вимагає наперед якогось знаку, що буде зроблений поступ. Дальше президент сказав, що на випадок такої зустрічі, він обстоюватиме запевнення, що конференція випрацює основний плян для світу, але він буде вимагати більше певних доказів на існування доброї волі ніж він їх бачить досі.

Коли один репортер завважав, що комуністи в Кореї відкинули швидко одну по одній пропозиції і коли запитався про думку президента в цій справі, Айзенгавер хвилину розважав, а опісля сказав, що це вказує, що комуністи мають вже готове рішення й тому відкидають так швидко альянтські пропозиції. Коли дальше впав запит про заяву Клемента Атлі в британськім парляменті, що деякі американці не бажають миру в Кореї, президент уповажнив повторити дослівно свою відповідь, що він не зустрінувся в цій країні з ніким, хто не бажав би миру. — Крім цих справ Айзенгавер торкнувся ще бюджетової й податкової справ і повідомив, що ці справи обговорить в промові крізь радіо у вівторок наступного тижня.

Проти скасування теперішньої системи суспільного забезпечення

Вашингтон. — Едвін Вітте, професор економіки університету Вісконсін, заявив, що пропонований Торговельною Палатою ЗДА плян суспільного забезпечення, а саме, щоб забезпечувати всіх робітників на час праці і виплачувати премію самим підприємством, може причинитися до повного скасування старечої пенсії для робітника і його наслідників. Вітте виголосив свою промову на зібранні 60 провідників праці, доброчинности і релігійних груп, які брали участь в „конференції громадян над справою суспільного забезпечення". Він назвав плян Торговельної Палати як свого роду плян Тавнсенда, що його пробували ввести в Каліфорнії, одначе він показався неможливим до виконання. Плян пропонований Торговельною Палатою кладе відповідальність за старечу пенсію не на уряд, а на самі підприємства й робітників. За цим пляном робітники мали б діставати старечу пенсію з $25 місячно після скінченого 65 року життя, одначе вони мали б право до теперішніх резервових фондів суспільного забезпечення, що виносять 18 більйонів долярів. З цих фондів мали б стейти доплачувати на утримання робітника стільки, скільки недостає йому на життя. Вітте попереджає, що аґітація за таку систему вже йде і вона може наробити багато шкоди. При кінці зібрання ухвалено резолюцію передати погляди конференції до відома секретарки суспільного забезпечення, пані Гоббі.

Президент за признання невідомих нафтових багатств федеральному урядові

Вашингтон. — Президент Айзенгавер заявив, що він не признає стейтам права до підводних нафтових багатств, положених на мілинах поза „історичними" претенсіями стейтів. Це сказав він під час пресової конференції саме в часі, коли сенатська комісія внутрішніх справ вирішила почати переслухання свідків і знавців над законопроєктом про розвиток газу й нафтових багатств положених під водою на мілинах поза історичною лінією. Цей обшир названо в законопроєкті Палати Репрезентантів „Континентальною Полицею" (континентал шелф) і поставлено вимогу, щоб право власности до таких багатств признати усій країні під контролем федеральногс уряду. Покликування на „історичні права стейтів" не легке до вирішення тому, що тільки стейти Флорида, Луїзіяна й Тексас мають історичні претенсії до підводних обширів до віддалі десять з половиною милі в Мехіканськім заливі, а інші претенсії не переходять поза віддаль 3 миль від берегів.

ЮНІЯ ЗАБОРОНЯЄ СИСТЕМУ „ФОРМУВАННЯ" ПРИ НАЙМАННІ ДО ПРАЦІ

Балтімор, Мд. — Двадцяти-членна виконна рада Міжнародньої Юнії Прибережних Робітників, приналежної до Американської Федерації Праці, відкинула голосування свого нюйоркського відділу, під час якого більшість членів заявилася за втримання „системи формування" (шейп-оп) при найманні до праці робітників у причалах. Як причину такого становища виконна рада подала, що система покликування робітників з припадково зібраної щоденної юрби, підтримує впливи керівників підпільного злочину, даючи їм нагоду настановляти до праці нотopiйних порушників законів, колишніх арештантів, хабарників і загалом елементів, що роблять нюйоркські причали пристановищем всякого роду проступників. Якщо б нюйоркський відділ не послухав вирішення виконної ради юнії, він буде прогнаний з юнії. Доручення, вислане виконною радою юнії підтримує виконна рада Американської Федерації Праці. Голова юнії докових робітників Джозеф П. Райен, проголосив це рішення на зібранні членів у Ню Йорку, одначе зібрання ще не вирішило, чи приймає вирішення виконної ради. Над цим має наперед застановивитя місцева рада.

ПРЕЗИДЕНТ НА ПРЕСОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

Президент Двайт Д. Айзенгавер, в товаристві свого пресового секретаря Джеймса С. Геґерті, входить до старого будинку державного департаменту, де він зайняв становище до останніх політичних подій, зокрема виступів британських державних мужів. Коментуючи твердження Клемента Атлі, лідера британської лейбуристської опозиції, про те, що „деякі люди в Америці не бажають миру", президент Айзенгавер коротко заявив: „Я не зустрічав нікого в З'єдинених Державах, хто не бажав би миру".

Протибританський виступ сенатора Мек Карті

Вашингтон. — У четвер в Сенаті відбулася одна з найгарячіших суперечок, що її викликав гострий виступ групи республіканських сенаторів із середнього заходу на чолі з сенатором МекКарті. Виступ сенаторів був пов'язаний з нашумілою заявою провідника британської опозиції Атлі, що знов таки викликана була поставою теперішнього провідника британської політики, Черчила. У промові, сен. МекКарті назвав Атлі „товаришем Атлі" й закинув йому однодумність з бувшим секретарем стану Дін Ачесоном, щодо уступливости й порозуміння „із зрадою". Одночасно промовець заатакував бувшого президента Трумана, який, за думкою промовця, наказавши Сьомій Фльоті зневтралізувати Формозу при початку війни в Кореї, тим самим обмежив діяльність китайських націоналістів. Теперішні заяви британських провідників збігаються з тактикою попереднього американського уряду і є на користь китайським комуністам. Але ЗДА мають досить сили, щоб діяти самостійно і виграти боротьбу. Промову сенатора зустріли гарячі оплески його прихильників і не менш гарячі протести противників, особливо з-поміж демократів. Суперечка стала загальною і в ній взяли участь багато осіб, що не мали нічого спільного з закордонною політикою.

Генрі Форд очолить „Американський Фонд Спадщини"

Ню Йорк. — Презеса широко - знаної „Форд Мотор Компані", Генрі Форда 2-гого вибрано керівником ради „Американського Фонду Спадщини", що переймає цього року ведення програми „Хрестового походу за мир". Отож „Хрестовий похід за мир" припиняє своє самостійне існування, проте затримує внутрішню незалежність, як у завданнях, так і у виконанні цих завдань. Зокрема „Хрестовий похід" організував і фінансував національний комітет Вільної Европи та комітет Вільної Азії, які низкою радіовисилань пересилають вістки поза залізну заслону. У зв'язку з призначенням нового презеса і змінами в побудові фонду, президент Айзенгавер надіслав Г. Фордові листа, в якому виявляє своє зацікавлення цими справами, як один з засновників згаданих рухів. „Хрестовий похід" займає поважне місце в діях вільного світу у поборюванні комуністичного напасництва, а про його активність говорять постійно зростаючі видатки, що в минулому бюджетному році досягли 4,000,000 долярів.

Обмеження руху спричиняє артретизм

Лос Анджелес, Каліфорнія. — Обмеження свободи рухів може стати причиною старечих недуг, відомих загально під іменем „артрайтіс", як це виявляє д-р Делберт Е. Вілкокс і д-р Джозеф К. Соломон з Медичної Школи університету Коліфорнія. Ці психіятри прийшли до свого висновку після студії 26 ветеранів другої світової війни, які хворіють на цю недугу. Лікарі порівнювали тих пацієнтів з таким самим числом пацієнтів-ветеранів, що терпіли від грудних недуг, щоб відкрити якийсь загальний напрямок в людині, прикмети її характеру, або чуттєвість. „Під час того можна було прослідкувати артретичні випадки серед спеціяльних груп ветеранів, які вживали руху в відповідних місцях, як способу пристосування в житті", твердили згадані лікарі на зібранні Американського Товариства Психіятрів. Виявилось, що примусовий безрух, особливо окремих органів тіла, чого зимагають військові потреби й дисципліна, часто спричиняють недугу артретизму.

Заклик молитися за уряд, щоб „не робив стільки помилок"

Бруклин. — Парох католицької церкви Святого Імени, при Проспект Авеню, заповідаючи різні богослуження після проповіді на Службі Божій з нагоди Свята Христового Вознесення, пригадав теж, що від п'ятниці починається „новена", тобто дев'ятиденна молитва за успіх праці американського уряду. Опісля додав ще таке вияснення: Люди, що займають високі урядові становища, нераз даються опанувати різним пристрастям, як: бажанню гроша, сили, могутности і роблять помилки, які навіть мала дитина може добачити. Тому нам треба молитися, щоб Господь поміг їм сповняти їхні обов'язки по їх найкращому розумінню і стримувати їх хоч від деяких помилок, які вони роблять". — Новена буде йти кожного вечера аж до Зелених Свят.

„Вшановано вичищеного в 1938 році українця"

Під таким заголовком співробітник „Ню Йорк Таймс-у" Гаррі Шварц помістив статтю, в якій повідомляє за московською „Правдою" про те, що совєтський уряд нагородив орденом праці „Червоного Прапору" Григорія Івановича Петровського за його „заслуги для держави". Петровський, старий російський революціонер і приятель Леніна, займав високі становища на Україні аж до червня 1938 року, коли його „вичистили", і він зник з овиду політичного життя. Про нього ніхто не згадував, його імени не було між 500 старими большевиками, які 1947 року підписали були чолобитню Сталінові з приводу 30-річчя жовтневої революції. Політичні обсерватори думають, що цей крок нового совєтського режиму зроблений тому, щоб зискати прихильність українського народу після тих усіх „чисток", які були в Україні за Хрущова і пізніше. „Правда" повідомляє, що Петровського нагородили з приводу його 75-річчя, але це не вірно, бо це 75-річчя припадало в 1952 році (Петровський народжений 1877 року!), а нагорода уділена аж тепер, після смерти Сталіна. Москва готовиться до нової війни за підбій світу, і дрібними нагородами старається обдурювати поневолені нею народи.

Англійці розчаровані становищем Америки до пропозицій Черчила

Лондон. — Виступ президента Айзенгавера та загальні американські коментарі на тему пропозицій британського прем'єра Вінстона Черчила щодо зустрічі голов великодержав викликали велике розчарування в столиці Англії та були „відром холодної води" на ентузіязм, що його викликав виступ Черчила в деяких колах. З численних британських коментарів на виступ Черчила можна вносити, що англійці не так радуються самою пропозицією зустрічі, як радше обставиною, що ця пропозиція була „типово британська", — себто не йшла по лінії американської політики. На американську критику британського становища вважав за відповідне зареаґувати теж Клемент Атлі, провідник лейбуристської опозиції, відповідаючи в окремій заяві головно на критичні завваги на його адресу з боку сенатора МекКарті. Атлі твердить, що він не виступав ані проти Америки, ані проти американської Конституції, а тільки ствержував факт, що деякі клявзулі в тій конституції не дають американському президентові таких повновластей, як їх має британський прем'єр. Відповідаючи на закид сен. МекКарті, що він колись сам комуністичним привітом салютував комуністичні війська в Еспанії, Атлі твердив, що це не був комуністичний привіт, тільки анти-фашистський, що ті війська не були комуністичні, тільки мали в своєму складі „лібералів" з усього світу, та що республіканський уряд Еспанії теж не був комуністичний, тільки — анти-фашистський і він, Атлі, своїм становищем в тій справі тільки попередив факт, що в другій світовій війні всі країни, включно з Америкою й Совєтським Союзом, воювали проти фашизму. Атлі твердив, що він і лейбуристська партія „завзято виступали проти комуністичної партії в цій країні ще заки вона була оформована — ще надовго перед тим, заки можна було почути щонебудь про сенатора МекКарті."

Італійський прем'єр умовно підтримує пропозицію Черчила

Рим. — Італійський прем'єр Альчіде де Гаспері підтримав вчора пропозицію британського прем'єра Вінстона Черчила щодо зустрічі й розмов голів великодержав, але рівночасно видвигнув передумову, щоб Москва раніше ділами доказала свою добру волю. До таких передумов де Гаспері зараховує головно припинення „стріляної війни" там, де вона ще ведеться, отже в Кореї та Індо-Китаю, й заключення мирових договорів, зокрема з Австрією. Свої думки й застереження висловив прем'єр де Гаспері в промові під час своєї виборчої кампанії.

Аденауер сподіється змін в Совєтському Союзі

Лондон. — Західно-німецький канцлер д-р Конрад Аденауер, перебуваючи тут як гість англійського уряду, висловив вчора надію, що вже недалеко той день, коли Совєтський Союз переконається, що його політика „не дала жадної користи Росії" та що її добробут і безпеку можна ліпше досягнути „політикою справедливого достосування". Недавній виступ Черчила в справі зустрічі голов великодержав назвав Аденауер „великою промовою" та заявив, що в цій справі він погоджуєтьея з Черчилем і президентом Айзенгавером.— Він вважає, що в останньому були „оптимістичні докази" на те, що Совєтський Союз може „переставитись" з „холодної війни" на політику — „ліпшого життя" для свого власного населення. При цьому Аденауер перестерігав, — щоб не легковажити теж і тої загрози, яка все ще існує для вільного світу з боку Совєтського Союзу.

Помер Соломон Ґолдман, провідник сіоністів

Шікаґо. — Рабін Соломон Ґолдман, духовий провідник Анше Синаґоги впродовж останніх 29 років і колишній президент сіоністичної організації Америки, помер у шпиталі у віці 59 років життя. Хоч д-р Ґолдман писав багато книжок на релігійні теми і мав кілька почесних наукових ступнів, він був найбільше відомий з своєї боротьби за незалежну Палестину, як жидівську батьківщину. Як презес Сіоністичної Організації Америки від 1938 до 1940 року він подорожував по світі, щоб здобути прихильність для незалежної Палестини. Він був особистим приятелем відомого члена Верховного Суду ЗДА д-ра Луї Брандайса з часів президента Вілсона і написав книжку під заг. „Вислови Судді Брандайса". — Він був теж відомий з своїх дебат на релігійні теми з загально відомим колись адвокатом, прихильником атеїстичного світогляду, Кларенсом Дарров.

Арґентіна обмежує діяльність чужинних пресових аґенцій

Буенос Айрес. — У арґентінській палаті депутатів схвалено контролювати діяльність чужинних пресових аґенцій. З вноском про це виступив провідник пероністичного об'єднання в палаті, А. Асквія, що запропонував створити окрему комісію із дев'ятьох сенаторів і шістьох депутатів, щоб наглядати „за діяльністю чужинних пресових представництв, які можуть порушувати мир, гідність і конституційний порядок арґентінської нації".

50,000 АЛЬЯНТСЬКИХ ВОЯКІВ „ЗНИКЛО" В ЧЕРВОНОМУ ПОЛОНІ

Токіо. — Представники Об'єднаних Націй на переговорах в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї обвинувачували вчора комуністів, що вони скривають понад 50,000 альянтських переважно корейських вояків, взятих в полон. Обвинувачення видвигнув голова альянтської делеґації ген. Вільям Гаррісон після того, як комуністи відкинули альянтську пропозицію, щоб невтральна комісія, яка мала б перебрати контролю й опіку над полоненими після підписання перемир'я, могла сама вирішити долю тих полонених, які відмовляються від репатріяції. Комуністи домагаються, щоб доля таких полонених була вирішена на політичній конференції, що мала б відбутися після перемир'я. Відповідаючи комуністам та покликуючись на свідчення багатьох хворих і поранених альянтських полонених, які були звільнені попереднього місяця в порядку виміни, ген. Гаррісон запитував червоних: „Які заходи задумує поробити ваша сторона, щоб привернути право репатріяції 50,000 пропавшим полоненим? А що буде з — „розбудженими патріотами", що служать тепер у ваших збройних силах? Що з полоненими, висланими до „мирових таборів" в Манджурії? А що з полоненими, висланими до „перевиховних таборів" в Манджурії? Чи ці полонені будуть вільні, щоб вернутись на нашу сторону після підписання перемир'я? Ген. Гаррісон не подавав подробиць, а тільки ствердив, що існують докази на те, що комуністи скривають 50,000 альянтських полонених та незаконно й жорстоко використовують їх. Альянти вже віддавна мають потверджені тепер знову докази на те, що комуністи перевезли десятки тисяч полонених південних корейців до Манджурії, там „перевиховують" їх на комуністів і опісля включають в свої військові частини до боротьби проти альянтів. Тимчасом самі переговори опинились знову на „мертвій точці" й жадна зі сторін не спішиться з новими пропозиціями. Навпаки, комуністи й альянти дають до зрозуміння, що вони вже сказали своє „останнє слово" та не думають йти на дальші компроміси. Тимчасом представник південно-корейського уряду попередив, що південно-корейські збройні сили готові продовжувати боротьбу за звільнення й об'єднання країни, якщо б альянти в своїх умовах про перемир'я знехтували цим основним домаганням корейського народу.

Єгипет забороняє торгувати з англійцями

Каїро. — Єгипетський уряд заборонив торгувати з англійськими військами в Єгипті. Англійська залога складається з 80,000 військ, які тепер мусять спроваджувати харчі, алькогольні напитки, будівельний матеріял та всі інші товари. Подібна заборона торгівлі існувала вже в жовтні 1951 року, коли єгипетський уряд уневажнив був договір з Англією про побут англійських військ в зоні Суезького каналу. Тоді прийшло було до заворушень, в яких згинули 189 єгиптян і 34 англійці. Побоюються, що й тепер можуть повторитися бої, бо англійці вже скріпили свої сили трьома ниццільниками, які прибули до Порт Саїд. Інші англійські війська прибули з острова Кипру. В навечер'я ісламського свята Рамадану єгипетське військо стріляло сальвами, а англійці твердять, що єгиптяни обстрілювали їхню водну станцію, і собі почали стріляти, поранивши деяких єгиптян. Англійці знищили два мости, що були на каналі, який лежить між Каїром і Світвотер каналом.

Тіто здобув прихильність македонців

Скопльє, Югославія. — Президент Тіто своєю господарською політикою здобув симпатію македонців та відтягнув їх від аґітації комінформу, який з Болгарії радієвими промовами та розкидуваними летючками підбурював македонців проти Тіта, використовуючи ту обставину, що мовою македонці ближчі до болгарів. Тіто побудував великі фабрики в Македонії, завів електрифікацію та зорганізував управу в цій провінції з самих македонців, бо на 22 вищих урядників аж 20 осіб це македонці. Македонія дає 9% всіх податків, а дістає від центрального уряду 28% державних видатків. Перед другою світовою війною сербський уряд вів у Македонії денаціоналізаційну політику і старався сербщити македонське населення. Уряд Тіта наводнив 4,000 гектарів землі, що дуже корисне для сіль. господарки місцевого населення. Скасування примусового належання до колгоспів також зискало прихильність місцевого населення для режиму Тіта. Македонія важна з стратеґічного становища, бо вона відділяє комуністичну Альбанію від комуністичної Болгарії.

ЮГОСЛАВІЯ ДОГОВОРИЛАСЬ З РУМУНІЄЮ В СПРАВІ ДУНАЮ

Београд. — Тут офіціяльно повідомлено, що уряди Югославії й Румунії дійшли до порозуміння щодо адміністрації т. зв. Залізних Воріт ріки Дунаю, де сходяться кордони обидвох країн. Залізні ворота — це те місце, де Дунай перепливає небезпечним для річкоплавства коритом між Карпатами по румунському боці й Балканськими горами по боці Югославії. Кораблі перепливають в тому місці т. зв. Сіпським каналом, контроля якого є по югославському боці. Теперішнє договорення є першим порозумінням Югославії з одним з її комуністичних союзників після зірвання Югославії з Москвою та керованим нею Комінформом в 1948 р. Переговори відбувалися напереміну в румунському прикордонному містечку Орсова та в місті Текія по югославському боці й тривали майже цілий місяць. На підставі порозуміння, управління Залізних Воріт складатиметься по рівній частині з югославських і румунських урядників та робітників, які працюватимуть на своїх територіях, а югославська й румунська мови визнані за урядові мови. Конференцію в цій справі запропонувала Югославія. В дипломатичних колах намагаються відгадати дальше значення й вплив теперішнього порозуміння між Югославією та одним із совєтських сателітів, добачуючи в цьому можливість закінчення совєтської господарської блокади проти Югославії. Недавно почались теж переговори між Австрією й Мадярщиною в справі відкриття річкоплавства по Дунаю між Будапештом і Австрією.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На пів року	5.25	Three months	2.75
В Джерзі Сиrі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобв'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕБЕЗПЕКА ВІДОКРЕМЛЕННЯ

„Ізоляція" та „ізоляціоністи" — це ті два слова, які добре вбилися в пам'яті американського народу. Тому важко знайти сьогодні в Америці таку людину, щоб не знала, що вони означають і проти кого вони звернені. Навіть в останніх президентських виборах чути було відгомін тих слів, зокрема тоді, коли була мова про сенатора Тефта, що, мовляв, на випадок перемоги республіканців, матиме перший голос також і в справах закордонної політики ЗДА. Та вибори минули і ніхто про ізоляцію не згадує. Навпаки, давні „ізоляціоністи", що тепер при владі, самі пригадують Америці конечну потребу бути в найтіснішому зв'язку з іншими вільними націями, щоб спільними силами організувати оборону перед совєтською агресією.

Але з цього не виходить, щоб в цій країні не було взагалі нікого, що не думав би категоріями старих ізоляціоністів. Такі особи є, але вони не мають ґрунту для своєї діяльности. Бодай так було останніми роками. Зате не можна про це так певно говорити в цей мент, коли всі ми під враженням тих промов, що їх виголосили в британськім парляменті два британські прем'єри: теперішній консервативний Винстон Черчил, та бувший, соціялістичний Клемент Атлі.

„Ню Йорк Гералд Тріб'юн" пише про враження, яке викликала в Вашингтоні критика Атлі, таке: „Клемент Атлі, провідник Британської соціялістичної партії, причинився більше своєю одною промовою в британськім парляменті до відродження ізоляціонізму в Америці, ніж будь-який американський промовець за останні три десятиліття". Знов мирова оферта Черчила, пише часопис, означає допущення червоного Китаю до Об'єднаних Націй, себто дає ще нагороду агресорові за 134,000 вбитих і ранених американських вояків в Кореї. Таке ставлення справи, читаємо далі, може довести до цього, що американському народові доведеться рішати, чи йому далі залишатись в О. Н. Тоді теж „ізоляціоністична доктрина з 1920 року стане логічною для багатьох голосуючих, що почнуть говорити, чи не пора відкликати також всі американські війська з Европи". Хоч Атлі сумнівається, хто править в Америці — сенатор МекКарті, чи президент Айзенгавер — часопис підкреслює, що „править американський нарід", який „виразно виявив свою волю в останніх виборах, не бажаючи піддаватись ні Совєтській Росії, ні комуністичному Китаєві".

Ізоляційний тон можна відчути також із статті в „Ню Йорк Ворлд Телеґрем", яка обговорює допомогу Індії та невдалий спосіб присднування приятелів грішми. Хоч тут мова про Індію, проте читаємо в статті ще й таке: „Що так дійсно є. доказує гіркий напад на ЗДА бувшого прем'єра Клемента Атлі в Палаті Послів, уряд якого, як він був при владі, дістав понад $6,500,000,000 титулом позичок та субсидій; тепер він навіть не схильний довірити нам ведення переговорів в справі перемир'я в Кореї".

Стриманий Ню Йорк Таймс називає завваги Атлі „наївними і зле подуманими", виправдуючи його виступ партійним суперництвом. Мовляв, як Черчил „вдарив" Америку і заговорив про мир та конечність нарад з Маленковим, теж не забуваючи за партійний інтерес, то що мав робити „бідний Атлі", як не вдарити Америку ще сильніше, щоб його „партія не потерпіла"...

Як промовив в справі миру 16 квітня президент Айзенгавер, всюди відзначили, що „мирова ініціятива" перейшла в його руки. Тепер виглядає на таке, що цю ініціятиву перебрав британський прем'єр Черчил на себе. Що ж на це скаже Маленков, за ким піде, за Черчилем, чи Айзенгавером? Таке питання ставлять уже в Вашингтоні, Лондоні й Парижі. Вже саме ставлення цього питання ставить ЗДА та її президента в дуже неприємне положення. Як це відчуває загал, видно найкраще по ізоляційних відгомонах в пресі та по коментарях в Сенаті. Щоб вийти з цього положення, треба тепер великого такту і ще більшого політичного розуму з боку президента Айзенгавера, бо інакше демократії та свобода в світі матимуть таку шкоду, яку ледве чи буде можна пізніше направити.

ЗМІНИ В ГОЛОВНІЙ КОМАНДІ

В половині цього тижня президент Айзенгавер перевів і проголосив основні зміни на постах головних командувачів американських збройних сил та призначив нового головного командувача для збройних сил Північно-Атлантійського союзу. Нових командантів, які переберуть свої пости щойно впродовж найближчих місяців, вважається за найкращих стратегів і спеціялістів в своїх ділянках.

Головство об'єднаних шефів штабу перебере від ген. Омара Бредлі теперішній командант американської фльоти на Пацифіку, адмірал Артур В. Радфорд, що має за собою довгу військову кар'єру, зв'язану у великій мірі з морською авіяцією. Шефом штабу армії буде ген. Метью Риджвей, теперішній командант альянтських збройних сил в Европі та попередній головний командант альянтських збройних сил на Далекому Сході, що має за собою величезний військовий і воєнний досвід майже в усіх частинах світу, зокрема в Европі. Адмірал Роберт Б. Карні, теперішній командант американської фльоти на Середземному морі та командант альянтських збройних сил на південно-европейському просторі, має перебрати командування воєнно-морських операцій, а ген. Твінінґ попереднього тижня був наіменований шефом штабу авіяції на місце ген. Гойта С. Ванденберга. Ген. Риджвея на пості головного команданта альянтських збройних сил в Европі заступить його дотеперішній шеф штабу ген. Алфред Ґрунтер.

Зміни на головних постах американського командування відбуваються періодично, але теперішні зміни своїм значенням і характером далеко переходять саму тільки „рутину". Це виразно виходить з коментарів на цю тему в американській пресі та в політичних, військових і конгресових колах. Насамперед стверджується факт, що нові шефи штабів своїм досвідом та дотеперішньою службою мають характер „ґльобальних стратегів", тоді коли дотеперішні шефи були більше зв'язані з европейським тереном. Цими змінами підкреслено американське стратегічне заінтересування „другим фронтом" в Азії. Крім того, зміни тісно зв'язані з реорганізаційними плянами секретаря оборони Вилсона й вони означають нову систему й нову орієнтацію в цілій оборонній підготовці, що цілком певно потягне за собою дальші зміни й переставки в оборонних силах.

Американські пресові коментарі на ці теми досить суперечні. В теперішніх змінах одні добачують тенденцію „відполітикування" військового командування, бо дотеперішні шефи штабу в повоєнних часах були в більшій або меншій мірі змушені забирати голос в політичних справах. Натомість деякі інші кола добачують в теперішніх змінах цілком протилежну тенденцію, а саме намагання створити сильну „військову кліку", на лад колишніх пруських генеральних штабів, які мали рішальний вплив і на політику країни. Ще інші добачують в тих змінах перемогу „малої групи Тефта", яка домагалась тих змін на тій підставі, що в дотеперішньому генеральному штабі „покутували" ще концепції політики Рузвелта й Трумана. Але в усіх тих, часто суперечних коментарях, залежно з якого боку вони походять, не зустрічається жадних критичних завважень чи застережень щодо особистих військових вартостей нових шефів. „Це є група всебічно здібних людей з ґльобальним досвідом — далеко ліпша група ніж її мали президенти З'єднаних Держав від часу другої світової війни. Ця група компетентна давати військові поради в світовій перспективі та успішно командувати збройними силами на випадок вибуху нової великої війни" — пише в заключенні своїх міркувань на цю тему Дейвід Лоренс в Геральд Трибюн. Нові шефи штабів „є визнані за найкращі уми, які стоять до розпорядження на обсаджені ними позиції, й їхній вибір зустріънуто загальним вдоволенням" — твердить Ню Йорк Таймс в редакційному коментарі.

З таких і подібних тверджень можна зробити висновок, що не зважаючи на всі здогади й коментарі щодо тла та всіляких інших міркувань на тему переведених змін, загальна опінія країни прийняла їх з вдоволенням та скріпленими надіями не тільки щодо безпеки самої Америки, але й її ролі в оборонних заходах вільного світу.

ТРАГЕДІЯ ІНДО-КИТАЮ

Забута восьмилітня війна в Індо-Китаї, перекинувшись на королівство Ляос, вступила в нову фазу. З забутої вона раптом перетворилася в дуже відому, лягла складним тягарем на великі держави, які опікуються світовим спокоєм і які через втрату впливів на азійських просторах вбачають загрозу для себе. Події в Індо-Китаї можуть бути добрим показником, чому західні демократії програють не лише холодну, але й гарячу війну.

Те, що діється в Індо-Китаї не є ізольованим, місцевим епізодом. Воно є частиною детально опрацьованих загарбницьких плянів Москви, з якими вона ніколи не ховалася. Згідно з стратегічними плянами Москви Азія є економічною базою Европи. Тому, щоб улегшити загарбання Европи, треба спочатку скомунізувати Азію. Про такі наміри говорив Сталін: „Революціонізування (південно-східнього азійського) тилу не може не підірвати імперіялізму не лише в тому значенні, що імперіялізм буде залишений без тилу, але і тому, що революціонізація Сходу мусить дати рішучий поштовх до загострення революційної кризи на Заході". (Том 7, ст. 231). Вже на останньому 19 партз'їзді в заключному слові Сталін кинув тезу про „ударні бриґади" світової комуністичної революції. Ударними бриґадами Сталін назвав країни, в яких встановилася комуністична диктатура. Метою цих ударних бриґад є моральна і матеріяльна підтримка комуністичним партіям у демократичних державах. Цю підтримку ударні бриґади під наглядом Москви здійснюють в той спосіб, що на своїх територіях вишколюють військові формації, наперед заготовляють „вільні уряди" для країн, призначених для „визволення". Теперішній совєтський амбасадор СССР в червоному Китаї Кузнєцов писав в 1951 році: „З перемогою китайської революції відкрилась нова сторінка в історії не лише китайського народу, але і всіх народів Азії, поневолених імперіялістами. В результаті перемоги китайської демократії національно-визвольний рух в колоніяльних і залежних країнах піднявся на новий, вищий ступінь".

Для здійснення своїх загарбницьких плянів Москва в Індо-Китаї натрапила на сприятливий для себе ґрунт: національно - визвольну боротьбу народів проти французької колоніяльної залежности. На цьому терені Москва діє не під комуністичними гаслами, але під націоналістичними. Лише цим можна пояснити факт, що за вісім років світова великодержава Франція сама не спромоглася опанувати ситуації. В ході другої світової війни країни південно-східньої Азії були окуповані Японією, яка, у відміну від Німеччини, підтримувала національні політичні сили. Вони вже по війні не хотіли миритися з колоніяльним господарюванням Франції. Національно-визвольні сили в Індо-Китаї опинилися між двома огнями: з одного боку проти них веле боротьбу французи, а з другого боку намагання Москви комунізувати їх. Там де ще комунізм і прямі аґенти Москви не є при владі, вони вступають в коаліцію з національними партіями, щоб, перемігши за їхньою допомогою і прийшовши до влади, понищити їх, як ворогів народу.

Лінь-Бо-Цзюй, член політбюра китайської компартії, 21 січня цього року писав у „Правді": „Робітнича кляса (тобто комуністи) може і мусить вступати в союз з буржуазно-демократичними групами, але при цьому вона з самого початку мусить за кожних обставин неухильно зберігати свою політичну самостійність і добитись керівної ролі".

В маскуванні московської й китайської „допомоги" націоналістичним гаслам лежить найбільша трагедія Індо-Китаю. Незалежно від того, як далі там розвиватимуться події, однієї лише зброї не досить, щоб на азійських просторах запанував справедливий мир. Західні демократії поставлені перед вирішальним іспитом: або вони зрозуміють національні прагнення колоніяльних і залежних народів і допоможуть цим народам стати вільними, або вони так само, як імперіялістична Москва, задеклярують себе їхніми ворогами. Маючи однакове ставлення до себе, як з боку Заходу, так і з боку комуністичного бльоку, азійські народи сподіваються врятуватись невтральністю, або починають повертати свої погляди на Москву, яка не скупиться на обіцянки. На жаль, мало хто сьогодні усвідомлює, що сьогодні в Азії, за рецептом Сталіна, вирішується доля Европи. (Л Л)

Адам Гнідь

РЕКЛЯМА Й ПРЕСА

III.

Ствердивши, що на американському ринку є велика кількість безвартісних продуктів, вироблених згідно з теорією, що все найдеться велике число легковірних людей, які повірять в їхні сенсаційно представлені „незвичайні" властивості й дадуть можливість нечесним фабрикантам заробити добрі гроші, поки широкий загал пізнає правдиву суть цих товарів, недосвідчений консумент запитає себе: які критерії вживати при закупі товарів щоденного вжитку, як уникнути шкоди й непотрібної втрати грошей?

Загально, доброю засадою при закупі нових, незнаних і сенсаційно реклямованих товарів є вимога від продавця дати докази на поперття тверджень фабриканта. Покупець, сумніваючись в правдивості рекламі, повинен сказати, що він не зацікавлений, хіба, що йому докажуть, що всі твердження про специфічні властивості даного продукту є правдиві. Якщо йому покажуть свідчення наукових дослідів над продуктом, тоді це мусить бути детальний звіт, підписаний інженерами, фізиками чи хеміками, вишколеними й компетентними в своїх галузях науки чи технології. Такий звіт мусить потверджувати специфічні властивості продукту, а не тільки заперечувати його шкідливість. Якщо покупець невдоволений таким свідоцтвом, або непевний, що він добре розуміє мову свідоцтва, чи має будь-які сумніви його правдивости, найкраще є не купувати. Свідчення фільмових зірок, футбольних чи бейзбольних грачів та інших приватних осіб, є тільки платними оголошеннями й не мають ніякої ваги.

Говорячи детально про поодинокі продукти, ми хочемо обговорити кілька доріг і засобів до розумного вибору товарів, які принесуть нам особисте вдоволення і, на дальшу мету, допоможуть виелімінувати шкідливі продукти й нечесну комерційну рекляму.

Харчеві продукти: Департамент Сільського Господарства видає час від часу брошури, що детально описують продукти харчування, їхні ґатунки, а навіть дораджують найкращі способи приготування. За 10 центів за брошурку (адреса: Department of Agriculture, Washington 25, D. C.) покупець дістане правдиві інформації про харчеві продукти. Маємо, наприклад, під руками брошурку про м'ясні вироби, яка подає всі ґатунки м'яса, пояснює їх, подає державні приписи, що реґулють виробництвом і розподілом м'ясних продуктів і т. д. Крім цього, Департамент вже від кількох років заохочує фабрикантів харчевих продуктів в бляшанках, щоби вони подавали, всі інформації, потрібні для розуміння даного консервованого продукту. Більшість фабрикантів співпрацюють з Департаментом Сільського Господарства, створивши стандартну наліпку, яка говорить про ґатунок, його вагу нетто, всі складники та число порцій. Є доброю засадою купувати саме такі продукти в бляшанках, де не треба вгадувати якости, чи інших цих продуктів.

Одяг: Тут тяжко подати якісь критерії, бо вибір одягу дуже індивідуальна справа; якість одежі є часто зобумовлена її призначенням та нашим фінансовим станом. Все ж, купуючи одяг, ми повинні добре розглянутись, порівнюючи ціни, а купуючи добре читати нашивки з інформаціями про одяг. Наприклад, жакет, означений як „100% вовна, за винятком орнаменту", може мати навіть 50% не-вовняного матеріялу-орнаменту, все, що різниться від барви підставового матеріялу.

Меблі: Купуючи меблі, ми повинні засягнути ради когось, хто розуміється на цій справі. Загально, тут також рекомендується розважний розгляд кожного куска обстановки, що її наміряється купити і тут продавець, звичайно, згідний подати всі інформації про матеріял (дерево, пластик, полотно і т. д.), якщо ми покажемо справжнє зацікавлення. Також огляд кількох мебельних магазинів дозволить нам краще оцінити, що ми одержимо за наші гроші. Одначе, треба пам'ятати, що за малі гроші не можемо сподіватись великої вартости і всякі „баргени" не все виходять в користь покупців.

Папіроски й тютюн: Майже кожного місяця, фабриканти папіросок висувають нові, деколи фантастичні, твердження про лагідність, нешкідливість та незвичайно високу якість папіросок. Шкідливість тютюну дуже спірне питання і навіть найбільші авторитети в цій ділянці не можуть погодитись скільки саме шкоди приносить тютюн людському здоров'ю. Одначе, тепер переважає думка, що, хоч тютюн має в собі сильну отрую нікотину, все ж курення не нанесе великої шкоди, якщо курець постійно мінятиме роди тютюну чи папіросок. Крім нікотини, до якої людський організм звикає по короткому часі, тютюн має в собі ще інші отруї, кислоти й тютюнову смолу, в дуже малих кількостях, і пропорція цих складників є різна в різних сортах тютюну. Постійна зміна сортів запобігає нагромадженню в організмі великої кількости поодиноких отруй, що переважають в одних сортах тютюну, але майже відсутні в інших. В цей спосіб, міняючи сорти тютюну, ми нагромаджуємо в організмі одну отрую, даючи змогу організмові виелімінувати іншу.

Патентовані ліки: За винятком простих, випробуваних ліків, найкраще не вживати патентованих ліків, що їх можна купити без лікарської рецепти. В найкращому випадку вони безвартісні.

Далі, ми повинні полягати на Бюлетень Дослідчого Бюра Консументів (Customer's Research Bulletin). Цей незвичайно цікавий і цінний журнал появляється кожного місяця, ціна 30 центів за число, (адреса: Cuctomer's Research, Washington, N. Jersey) і містить масу інформацій про всякі продукти, що перевіряються Бюром. Тут кожного місяця старанно досліджується все, що може цікавити евентуального покупця, від автомашин до зубної пасти. Додатково, цей журнал публікує інформації інших аґенцій, урядових і професійних. Наприклад, число за квітень ц. р. повідомляє, що ціни на автомашини цього року такі високі, що фірми приневолені давати опуст $200—300 на нових машинах, щоб зламати опір покупців. Журнал також повідомляє, за Дентистичною Радою по Терапевтиці, що ми повинні „скептично" глядіти на оголошення зубних паст, бо правильне вживання зубної щітки далеко важніше, ніж яканебудь паста. Ми не можемо очікувати нічого від зубних паст на американському ринку, крім помочі в усуванні решток поживи з трудних, недоступних місць. На підставі дослідів журнал інформує, що один порошок до прання (detergent), який фабриканти постійно описують як „сине чудо" і т. д. низької якости, а його сине чудо полягає на додаванні до порошку малої кількости синьки. Цей самий журнал детально описує добрі й погані сторони шести нових американських автомашин, говорить про безвартісні патентовані ліки на відтовщення, кімнатні холодільники, та безліч інших цінних інформацій.

Другий журнал, що вже більш ніж дві декади інформує Америку про справи здоров'я, це Hygeia (Today's Health). В популярній формі, журнал інформує про найновіші здобутки медицини, рекомендує або засуджує різні засоби фізичної та психічної гігієни, відповідає на питання читачів і містить статті видатних фахівців. (Today's Health, [Hygeia], Published by the American Medical Association, 535 N. Dearborn St., Chicago 10, Ill).

Є ще кілька інших журналів, головно призначених для жінок і домашніх господинь (як Good Housekeeping (Hearst), 57th Street & 8th Avenue, New York 19, N. Y.), що часто обговорюють різні продукти та їхню придатність, але їхні оцінки не все сумлінні, хоч може опубліковані в добрій вірі.

Заключення: Пам'ятаймо, коли не можемо опертись чарові якогось продукту чи оголошення, що комерційні аґенції, які реклямують цей продукт, не займаються науковими аналізами продуктів своїх клієнтів. Вони „продають" і їхнім кінцевим завданням є найти покупця. Розважність і здоровий розум покупця повинен все взяти верх над його ентузіязмом.

Кінець

М. Гринько

1933

(2)

Я сидів того дня, як на гарячому залізі, очікуючи кінця дня. Нарешті діждався. Відходячи подав секретареві третю з черги заяву про те, що починаючи з завтрішнім днем я вважаю себе звільненим і на працю не приходжу.

Наступних два-три дні ніхто мене не турбував. Я, природньо, вирішив, що мене мої „начальники" вирішили забути. Однак я помилився. Бо через кілька днів, я одержав оповістку з суду в трудових справах. На суд у призначений день я прибув, щоб вислухати за що мене й у чому обвинувачують. Бо в оповістці було зазначено, що „викликаємо, як запізваного".

Але не пощастило мені почути моє обвинувачення: бо ні Нус, ні його представник на суд не з'явились. Справу було відкладено. Але те саме сталося й другого разу, й суд вирішив справу скасувати. Мабуть через „недбалість" Нусової секретарки-комсомолки Нус „не знав" на коли було призначено розгляд моєї справи. І я несподівано для себе щасливо викрутився з цієї халепи.

Через деякий час стали надходити вістки з районів, що накладено на села такі непосильно великі норми хлібоздачі, що забирають у селян майже ввесь урожай. І вже лютий місяць, а особливо березень показав, що мій прогноз був цілком вірний. „Столиця" України (Харків) була заповнена селянами, жебраками, що просили кусень хліба.

Число цих нещасних зростало з дня на день. Ходили вони бліді, обшарпані, попухлі; голодним оком зазираючи до вікон закритих розподільників (себто крамниць до яких міг зайти лише той, хто мав картку й перепустку, а без цих паперів ніхто інший до крамниці зайти не міг, бо на дверях стояв „вишибайло"), де їхній хліб продавано переважно комуністам за дешеву ціну (36 копійок за 1 кілограм (2,5 фунта), і то лише на картки, які існували до весни 1934 р. Правда весною 1933 р. стали продавати „комерційний хліб" по 1 карбованцеві за кілограм, але для міста й у місті лише).

Голодні ходили по дворах, смітниках, шукаючи недоїдків. Трупами своїми ці нещасні встелювали вулиці та майдани міст України. Міліція не встигала забирати опухлі селянські трупи на вантажні машини та вивозити десь за місто...

А в Московщині, правдивій Московщині, голоду не було.

Був, правда, голод у окупованій московщиною Кубані, яку вони вважають за свою, але й там гинули знову ж українці, нащадки давніх запорозьких козаків.

Окрім моїх особистих спогадів, тут хочу навести точний запис з розповіді, яку я почув від Т. Б-ровки, що в 1933 році працював районовим службовцем:

„В нашому районі (біля Києва) головою районового виконавчого комітету, був товариш Цицарєв, а секретар районового комітету комуністичної партії Сахвонов, чи Сафронов. І ось ці два тузи партійні, та пристебнули до своєї кумпанії третього тузика — завідувача районовою конторою заготівлі зерна при СТО СНК (при Раді Праці й Оборони Раднаркомісарів).

Коли одержали вони в кінці літа 1932 р. контрольне завдання у справі здачі хлібозаготівель на 1932-1933 р., які й, дурному було ясно, були „угроблюючими" населення, вони не тільки не протестували проти такої непомірно важкої хлібоздачі, бо в нас села дуже бідні були завжди, а навпаки цю кількість, щоб застрахувати себе на всякі випадки, ще збільшили й так дали селам розкладку на виконання.

Важко, навіть невимовно важко було виконувати цю непідсильну хлібоздачу. Були випадки, що сердешні люди впрост побачили, що, хоч бери торби й іди по світу. Але районова „братія" не спала. Кожного дня їздили по селах день і ніч та все „випомповували" хлібоздачу. І коли кампанію хлібоздачі, ще навіть не виконано було, на перше січня 1933 року в коморах райконтори заготзерна було зайвого хліба, взятого з селян району, навіть зверх важкої хлібоздачі, аж п'ятнадцять вагонів пшениці, жита й ячменю.

Керівники району не в голову були биті, змикитили, що вони в даному разі в виграші та й почали „шелестати" хлібцем здертим зі селян понад важку норму хлібоздачі. „Полетіли" вагони пшениці до Москви, Харкова, вагони ячменю до Києва. Словом торгували так, як їм було зручно.

В час нормованого продажу хліба, було на цей хліб, наших „керівників", не лише багато покупців, а й багато дармоїдів, що діставали цей хлібець від Цицарєва, як... подарунок. Секретар райпарткому учив свою молоду дружину в інституті за цей хлібець. Завідувач райзаготконтори теж не спав. Отже незабаром хліб незаконно здертий зі селян розтав, як сніг на сонці.

У січні люди вже почали їздити до Києва, тоді ще позаштатного міста, почали шукати виходу зі скрутного становища. Хто мав кілько курей або масло, або в кого ще було сала, хоч трохи, то брав під полу, заходив у київську хлібницю, лише не з фасаду, а з чорного ходу, домовлявся з завідувачем, якимнебудь Сергеєм Мойсеєвичем. Селянин йому курку чи масло, а той йому хлібину, під полу та й до двору.

Але кури щодня не луплються, хоч би й п'ятимісячними, тож за місяць-два і — курей нема, масло було не в усіх і масла не стало. І почав шаліти з початком весни чорний голод. Гинули люди, як мухи. Хати пустками лишалися. Кота, собаку не побачити було по селу — все подохло з голоду. А наші „керівнички" з парткквитками в кишенях їли не лише достатню кількість хліба, а ще й питльований, з накраденої пшенички.

Цицарєв, голова РВКомітету, прислужившися кому треба пшеничкою в Києві, на початку 1933 р. вже дістав підвищення — працював заступником голови київської обласної робітничо-селянської інспекції, якої завданням було, саме перевіряти зловживання совєтського апарату щодо населення...

Секретар же райпарткому й зав. заготзерно контори лишались на своїх місцях. Тільки якось десь не все гаразд було зроблено завідувачем заготзерна. Покликано до суду. Розколупали там ще „дещо" більше. Цілий тиждень судили в районовому клюбі, зробленому з церкви. Кінцеве слово суда було: покарати завідувача п'ятьма роками ув'язнення. А він суду й каже:

— А спробуйте посадити!.. Тоді побачите, хто сидітиме...

Так і не сидів жодного дня за свої „ділишки".

У тому році в нашому районі з вісімдесяти дев'яти тисяч вигинуло біля двадцяти тисяч.

Всі наші керівники були комуністи, а до того й чужинці — москалі й вони напевно були „проінструктовані, як треба знищити українське населення".

(Кінець)

„МОРАЛЬНО - ПОЛІТИЧНА ЄДНІСТЬ РАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА"

На цю тему пише І. Леванов фейлетоні аж на двох шпальтах „РУ", в якому вже напочатку підкреслює, що „одною з найважніших особливостей радянського суспільства є його морально-політична єдність". Автор признається, як прийшло до тієї „єдности". „Комуністична партія і радянська влада завжди нещадно боролись і боротимуться проти всяких проявів буржуазного націоналізму, проти будь-яких спроб підірвати або ослабити дружбу народів". Сам автор признається, що „єдність" панує тільки тому, що терор не дозволяє на вияв будь-якого протесту проти цієї „єдности". Коли панує єдність, то на що автор пише про боротьбу в своєму закінченні: „Непримиренність і твердість у боротьбі з внутрішніми та зовнішніми ворогами є однією з найважніших умов зміцнення морально - політичної єдности нашого народу, посилення могутности соціялістичної держави, успішного будівництва комунізму". Одним словом — примусова поліційна єдність...

Лев Яцкевич

ПАДАЮТЬ ЗЕЛЕНІ ЛИСТКИ

Падають жовті листки, бо такий є закон природи, якого нам смертним ні змінити, ні збагнути. Летять жовті листки, щоб дати місце новій генерації зелених листків, що виколюються весною з мохнатих та липких бруньок під подувом теплого вітру. Але часом падуть зелені листки, збиті поцілами граду або подувом буревію, падуть зелені молоді листки в повній силі життя, яким тільки жити та чарувати довкілля своєю силою, красою та прихованою мудрістю.

Таких зелених листків щораз більше падає в Америці з великого дерева української іміграції, але найбільше їх паде з-поміж великої родини українських інженерів, збільшуючи список її „синьої книжечки".

І так в серпні 1949 р., 3 місяці по приїзді до Америки, вмирає трагічно на удар серця 42-літній дипл. інж. електрик Богдан Галущинський в слабо вентильованій балтиморській фабриці, в якій працював фізичним робітником. Вмирає, осирочуючи молоду дружину та феноменально здібного сина (нагородженого, до речі, минулого року золотою медалею в балтиморському Гайскулі за найкращі осяги в науці). Інж. Галущинський це клясичний приклад українського інженера західньо-української дійсности, що як громадянин „2-гої категорії" мав замкнені перед собою двері фабричного промислу, а щоб жити мусів продати дуже дешево свій диплом за підрядну посаду в залізничій електрівні в Скаржиску. Коли змінилися політичні обставини, він розпростер крила до власного льоту спершу в Кракові, а потім у Львові, закладаючи інсталяційне підприємство „Санітас". Але воєнні події не дали йому розвинути широкого задуму. В березні 1949 р. я зустрів бл. п. Богдана Галущинського на віддаші переходового табору в Бремені повного оптимізму та плянів на майбутнє. „Знаєте, колего, я вірю, що моя зоря зійде в Америці і що я там перший раз почну працювати, як інженер - електрик". Але замість місця в електричнім промислі, як фахівець, він знайшов холодне місце на столичнім цвинтарі Мериленду.

За другом Богданом посипалися нові листки: проф. політехніки та визначний інженер будівництва, фахівець в ділянці залізобетонних споруд — колега Юрченко, що перейшовши в Америці шлях від 75-центового робітника в фабриці абажурів до першого конструктора в фірмі „Юнайтед Енджінірс" у Филаделфії, помер на удар серця, переживши колегу Галущинського тільки два роки. За інж. Юрченком помер ненадійно, теж на удар серця, дипл. інж. електрик, абсольвент електричного відділу Політехніки в Данціґу, колега Озарків, життя якого заблисло, як метеор, і ненадійно погасло. А за Озарковим упав новий зелений листок — незабутній мій друг Роман Лабій-Одинський, що в лютім ц. р. помер на пістряка легенів в клівлендському шпиталі, проживши 51 літ.

Ця велика смертність молодих відносно людей, що в більшості працювали у своїм званні, є трагічна і застрашаюча. Її можна пояснити тільки одним: реакцією на наші важкі переходи — пацифікації, допити в НКВД, примусові роботи в Німеччині та Австрії, бомби, марево репатріяції, таборові злидні, скринінґи та зустріч з новою американською дійсністю, новою соціяльною структурою та її шаленим темпом життя. Слабші організми тієї реакції не видержують і падуть зеленими листками, збільшуючи еміґрантські могили в обітуваній, свобідній землі Вашинґтона. Жертвою цього кошмарного пережиття впав теж бл. п. інж. Роман Лабій-Одинський.

Ми зустрілися перший раз в 1927 р. у Львові на 2-ому році політехніки, на викладі міцности матеріялів. Він приїхав до Львова з Данціґу, в якому не міг довше студіювати, бо його батько — гр.-кат. священик — помер, а зі смертю батька покінчилися теж всі доходи. Він був самотній, і хоч на декілька років старший від мене, ми заприязнилися, спільно вчилися до іспитів, спільно робили проєкти, спільно „оминали" Ебермана та спільно мріяли про міжпланетну комунікацію. На механічний відділ Львівської Політехніки приймали щороку 5% українців та на кожному кроці давали їм відчути, що вони є горожанами 2-ої кляси, а українці у відплату бойкотували „Братняка" (польський союз студентів львівської Політехніки) і „Коло Механіків" (Т-во студентів механічного відділу). Через те нас трактували як „диких" — не приділяли нам фабричних практик, обов'язкових для диплъомового іспиту, а ендецькі професори виявляли неабияку „симпатію" всім носіям українських прізвищ. Одною з перших жертв був Роман Лабій-Одинський, якого д-р Авліх, що його Львівська Політехніка стягнула аж з Америки, „спалив" тричі з загальної механіки, придумуючи для нього „особливі" питання в роді: „яка є різниця між одним кілограмом маси та масою одного кілограма?" Це питання між іншим ходило по Політехніці як нерозгаданий ребус, поки його не розгадав таки сам Одинський. Ті труднощі, що їх йому ставили „вшехпольські" професори Львівської Політехніки (які ніколи не припускали, що він колись займе катедру в тій же політехніці) змушували його до більшої натуги в науці, у висліді чого він вибивається на чоло всіх студентів Механічного Виділу. І ті всі студенти вшехполяки, що робили українцям бучі та змушували їх на викладах знімати значки „Основи", коли треба було розв'язати якусь замотану технічну проблему звертали-ся з просьбою до зненавидженого українця — Романа Лабія-Одинського. Мов сьогодні пригадую собі той священний настрій в креслярській залі ч. 2, де ми виготовляли проєкти з будови помп, кітлів, вантажних машин, парових турбін та моторів Дізеля. Ритмічний стукіт конденсованих глечиків парового центрального огрівання, притишений шепіт технічних опонентів в одному куті та підхлібний сміх звеличників професора Ебермана — слави Львівської Політехніки, що засмалений сонцем, як косар, в теннісових штанах краски свіжої сметани знущався над чиїмсь проєктом, критикуючи його лише йому притаманним цинізмом в стилю: „Доцільність цього уладження нагадує мені парадоксальний вислів, що коли хтось скочить з 10-го поверха, а на долині сторчатиме штилет — то він заб'ється..." По такім сказанні в залі вибухав гомеричний сміх, а бл. п. Роман Лабій-Одинський відкладав невідлучний „сувак" на бік і, протираючи хустиною ліве око, що завжди йому заходило сльозою, говорив: „Ось бачите, чи не зробили ми добре „оминаючи" Ебермана?"

Коли ми покінчили свої зайняття на „буді", як ми звикли були називати Львівську Політехніку, ми залюбки сідали на гранітній обудові завжди сухого басейну в політехнічнім городі, щоб дрохи „помарити".

З правого боку ми мали пам'ятник „Львівських Орлят" з чорними слідами „українського" чорнила, а з лівого вулицю Льва Сапіги, на якій мрійливо дзвонили трамваї. Був саме травень і на дворі пахтіло цвітом бузку, з церкви Юра ритмом мінуета плила ніжна мелодія дзвонів на вечірню, і наші душі, здавалося, були тоді свобідні, як метелики та прозорі, як волошкове небо, що скапувало нам блакитними бризками на очі.

Я почав нежданно цитувати модний тоді вірш Антонича:

Листар носив листи зелені,
Листи шуміли. Ех, весна!
Плету пісні на веретені
Про молодість, що
[промина...

а потім, ще більш нежданно, я поспитав його:

„Романе, чи Ти вже колись кохав?"

Замість відповіді в повітрі зависла мовчанка. Одинському листар не носив запашних листів ні від панянок з гімназії Василіянок, ні зі семінарії У.П.Т., бо Одинський не мав часу ні на кохання, ні на листування і так без нагоди та пригоди минула молодість його. Його палили ввесь час проблеми застосування функцій Ляпляса для потреб термодинаміки, проблема вібрації в севомоторах та проблеми міжпланетарної комунікації.

Мимоволі насувається мені порівняння Романа Лабія-Одинського з великим американським інженером Миколою Теслею. Оба були синами синами греко-католицьких священиків, оба були дуже віруючі і оба були великими інженерами. Тесля став батьком змінного струму та дожив 85-ти років, перекладаючи на старість слов'янських поетів на англійську мову. Одинський не здобув в Америці слави Теслі, бо Бог його покликав скоріше до себе. Може тому, що він так дуже самотній і так мало щастя зазнав від життя. І пощо було те все пручання, друже Романе, коли життя — це тільки сон, що в одного триває довше, у другого коротше, коли наша земля — це тільки каплина етеру в безконечній нескінчености, а людина — це тільки дрібненька порошинка?

Ось кілька дат з короткого життя - сну Романа Лабія-Одинського:

Народився 1901 р. в священичій родині у Станиславівщині. В 1932 р. він одержує ступінь інженера-механіка та стає асистентом при катедрі вантажних машин у проф. Лукасевича. В році 1935 він авансує на становище адюнкта, а в 1936 р. переходить на головного конструктора фірми Банахевич в Завєрцю, в корінній Польщі. З Завєрця переходить він на становище керманича відділу вінд та кранів „Технічного Товариства" у Варшаві, де його пенсія доходить до фантастичної на українські відносини суми, 2,000 золотих на місяць. В 1942 р. за часів німецької займанщини в Зах. Україні Одинського покликають на становище професора політехніки у Львові (катедра елементів машин, опорожнена по проф. Гавсвальді). По приїзді до Америки Одинський працює як конструктор в одній із найбільших фірм будови вантажниць у Клівленді.

В особі проф. інж. Романа Лабія-Одинського українська суспільність втратила визначного інтеліґента, науковця та доброго сина Рідної Землі, а український інженерський світ визначного інженера та спеціяліста вантажних машин.

Зеленим листком Ти впав, незабутній друже Романе, в сиру клівлендську землю, без промов, без квітів і без найближчих приятелів.

Хай цей короткий спомин з спільно пережитих хвилин устелить Тобі пелюстками шлях у далеке невідоме...

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ., Й ОКОЛИЦЯ!

Відділ ОбВУА спільно з іншими місц. укр. організаціями в Нюарку під протекторам Українського Центрального Комітету (філії УКК) в Нюарку, Н. Дж.

влаштовує:

В НЕДІЛЮ, 24. ТРАВНЯ 1953 Р.

о год. 7-ій ввечорі

в залі „Чорноморської Січі", 506-508, 18th Avenue NEWARK, N. J.

СВЯТКОВУ АКАДЕМІЮ

присвячену сл. п. Гол. Отаманові С. В. ПЕТЛЮРІ та Полк. Є. КОНОВАЛЬЦЕВІ.

В ПРОГРАМІ: Свят. доповідь ред. І. Кедрина-Рудницького, виступ соліста-баритона п. М. Мінського, рецитації: пані В. Олесницької і п. І. Павленка, виступ бандуристів п.п. В. Юркевича і Р. Левицького, скрипкове сольо п. Я. Венке.

При фортепіяні: пані Л. Вахнянин і Т. Богданська

Прохається все Укр. Громадянство Нюарку й околиці взяти масову участь в цьому Святі.

Ректорат і Сенат Українського Технічно-Господарського Інституту УТГІ, Інк., в ЗДА

запрошує Українське Громадянство Ню Йорку, абсольвентів та студентів УГА-УТГІ на

ЖАЛОБНЕ ЗАСІДАННЯ

присвячене бл. пам'яті почесного Ректора УТГІ

проф. д-р h.c. БОРИСА ІВАНИЦЬКОГО

Голови Української Національної Ради, дійсного члена НТШ., УВАН, к. лектора Українського Університету в Камянець Подільському, к. Директора лісового департ. України, члена багатьох Товариств, що відбудеться

В НЕДІЛЮ, 17. ТРАВНЯ 1953 Р.,

в год. 2-ій по полудні,

в залі Українського Літературно-Мистецького Клюбу 149 — 2. Евеню, Ню Йорк.

ПАНАХИДА — у 40-ий день смерти відбудеться цього ж дня по Богослужбі, в церкві св. Володимира, при 14-ій вул.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Бостон, Масс

Підготовка до 20-ої річниці голоду в Україні

Рішенням всіх українських церков і організацій міста Бостону, на нараді ще в квітні місяці ц. р., скликаній Відділом УККА, — ухвалено: День національної жалоби встановити на неділю 24-го травня 1953 р., в цей день відслужити Панахиди по всіх церквах та перевести велику жалібну маніфестацію для відзначення 20-ої річниці голоду в Україні. Обов'язки Громадського Маніфестаційного Комітету доручила нарада органам Відділу УККА, в якому заступлені майже всі організації. 6-го травня ц. р. відбулася 39 з черги нарада маніфестаційного комітету, на якій голова п. О. Мельниченко повідомив, що на прохання Відділу УККА п. Йосип Харина відвідав мейора міста Бостону, який дозволив перевести похід містом та жалібну маніфестацію в міському парку Бостону. Нарада затвердила слідуючий плян переведення Жалібної Маніфестації.

Неділя 24-го травня 1953 р. Від 10-ої до 12-ої год. Служби Божі з Панахидами за душі померших від голоду у всіх Українських Церквах. Від 12-ої до 1-ої год. пополудні збірка і формування походу біля Церкви, 136 Арлінґтон вул.

Рівно о 1-шій год. дня похід центром міста по вулицях: Арлінґтон, Болестон, Чачлес аж до міського парку, де й буде переведена Маніфестація. Похід супроводжатиме військова духова оркестра до 30 осіб. Колони складатимуться за таким порядком: прапори американські й українські, великий образ голоду в Україні 1932-33 рр. з відповідними написами в англійській мові; духівництво, склад маніфестаційного комітету з почесними гостями, діти шкільного віку та Пласт, жінки, групи інших народів, СУМА, ОДУМ, ветерани, і інші організації. Всі будуть мати меморіяльну відзнаку, а колони будуть нести транспаренти та плякати. Маніфестація буде інформована наперед в американській пресі, по радіо та пресі інших народів. Похід та перебіг маніфестації буде зафільмований. На маніфестації промовлятимуть українські й американські промовці та свідки голоду.

Маніфестаційний Комітет видав відозву до всіх українок і українців Бостону й околиць, а 1,000 летючок в англійській мові буде роздаватись населенню під час походу.

Цим ще раз Маніфестаційний Комітет закликає українське громадянство Бостону й околиці, Вонсакет, Сейпем, Пітсфільд, Провіденс та інші близькі до Бостону — **Всі на Маніфестацію!**

Приїздіть і приходьте самі, беріть своїх дітей, інформуйте й запрошуйте знайомих, сусідів, приятелів.

Мільйони безвинних жертв страшного голоду в Україні кличуть нас пом'янути їх в 20-ту річницю та заманіфестувати перед вільним світом проти московського комуністичного народовбивства.

Похід відбудеться без огляду на погоду.

Маніфестаційний Комітет

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

Нюарк, Н. Дж.

З діяльности Українського Музичного Інституту

Попис учнів, влаштований дня 2 травня 1953 р. в Нюарку, став виразником праці філій Українського Музичного Інституту Нюарку, Джерзі Сити, Елізабет і Пасейку.

Виконавцями програми були учні нижчих та середніх років фортепіянових кляс пп. Р. Темницької, О. Чипак, Т. Богданської, О. Клим та скрипкової кляси п. В. Тритяка.

Сумаричний успішний результат учнівського попису треба завдячувати насамперед учителям, тобто їхній інтензивній підготовці учнів, що виявилася зокрема в дбайливій та жертвенній праці над поодинокими точками програми; з другого ж боку — загальному прогресові в навчанні музики впродовж останнього півріччя шкільного року.

Деякі учні своїми здібностями та поступами в науці виявили ясні перспективи на краще мистецьке завтра, згадати б тільки Ф. Гординського, Б. Кобзяра, Б. Рицара, Ю. Стецюка та М. Шлимкевич. Але й інші дають оправдані надії, що при дальшій наполегливій праці досягнуть видатних результатів.

Скористали з цього попису не тільки виховники, а й самі учні-виконавці. Вони відчули свідомість повної відповідальности за свою працю та вироблии собі почуття самокритики.

Було б побажаним, щоб в майбутньому пописи учнів відбувалися у відповіднішій залі, передусім з акустичного боку, та на кращому інструменті, що являється одним з найважливіших факторів у дефінітивному успіху окремих продукцій.

З великою приємністю треба ствердити незвичайно прихильне відношення українського громадянства до завдань і праці, що їх поставив перед собою Музичний Інститут.

Музичне виховання дітей має на меті не тільки виявити музичні ресурси молодого адепта, що покладами таланту скриваються в його душі, і шляхом інтензивної та систематичної праці викресати означену мистецьку індивідуальність, але також через безпосередній вплив музичної мови на сприймання людини різьбити її національний світогляд шляхом пізнання містерій краси рідної музики.

Ігор Соневицький

Ню Йорк, Н. Й.

Ще про Українську Оселю

Українська будівельна корпорація УКРА задаткувала більшу парцелю, дуже підходячу на невелику українську оселю в околиці Ню Йорку, в дільниці Квінс, лише 5 миль від самого міста, та з дуже вигідною комунікацією. На цій парцелі побудовано дім на три поверхи, який дуже надається на українську школу і діточу захоронку, де можна б примістити дітей тих матерей, що йдуть до денної чи нічної праці. На цій парцелі побудується доми для 34 родин.

Плян будови двохродинних домів з гаражами майже вже викінчено. Їх будемо будувати з цегол і каміння після найновішого модерного стилю, який можна б змінити на український, коли б знайшлося найменше 17 родин, бажаючих мешкати в українській оселі. Нам лишається лише 30 днів часу до рішення відносно пляну будови, тому вже тепер треба зголошуватись, щоб все пішло скорим темпом. Парцелі всі по однаковій ціні в сумі $ 2,500. Потрібно дати часть, щоб зарезервувати собі таку парцелю, а на будову самого дому УКРА дістане банкову позичку за малим процентом. Коли до 30 днів не зголоситься 17 родин, тоді буде будуватися для всіх без різниці.

Шкода пропустити таку нагоду для всіх, що бажають так дуже української оселі, де в дійсности можна б створити українське село, на славу всім українцям. Наша корпорація є дуже активна і числиться з кожним днем, щоб його не змарнувати, бо змарнований день буде для всіх нас великою втратою. Після теперішньої плянованої роботи, доми будуть готові до мешкання при кінці жовтня цього року.

Звертайтесь по ближчі інформації до канцелярії УКРА 46 Іст 7-ма вулиця в Ню Йорку.

Також просимо глядіти за оголошеннями і знимками, які будуть часто міститись в „Свободі".

Уряд УКРА

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ ДЯКУЄ УКРАЇНЦЯМ ЗА МАТЕРІЯЛЬНУ ПІДДЕРЖКУ

Як попередніх років, так і цього року, українське громадянство міста Ню Йорку не відказалось від грошевих датків для цієї великої гуманітарної установи, якою є Американський Червоний Хрест. Доказом цього є поважні грошеві збірки на урядових лістах і пушках Чер. Хреста, що їх переводили наші жінки й чоловіки, головно з пушками, при українських церквах та в других публічних місцях: театрах, кінах тощо.

Ще не маємо точного обчислення виключно українських збірок для Амер. Чер. Хреста, одначе вже можна сподіватись, що і в цьогорічній червоно-хрестній кампанії за фондами, нюйоркські українці не будуть позаді других етнічних груп.

З того приводу, головна квартира Амер. Чер. Хреста в Ню Йорку, припоручила мені передати цією дорогою сердечну подяку усім тим членкиням Українського Відділу Чер. Хреста в Ню Йорку як і тим чоловікам, що занялись збіркою, а зокрема Українським Радіо Програмам п. Петра Мельника і Всеч. ОО. Василіянів, за безінтересовне уділення їхнього часу на радіо на виголошення кількa промов в справі грошевих збірок серед українського громадянства.

Одночасно сердечно дякує головна квартира Амер. Чер. Хреста усім українським жертводавцям за їхню матеріяльну піддержку в благородній праці цієї найбільшої в світі гуманітарної установи, якою є сьогодня Амер. Червоний Хрест.

Катерина Джорджія.

Фреквіл, Па.

Окружні збори відділів УНС.

Окружні збори Відділів Українського Народного Союзу відбулися тут в неділю, 26-го квітня. Збори відкрив голова Окружної Ради п. Д. Капітула, вітаючи приявних 25 представників 12 відділів округи. Він теж дав короткий перегляд праці відділів продовж останніх двох років та їхнього теперішнього стану. Крім того, теж представники поодиноких відділів здавали звіти з діяльности цих відділів. В звітах підкреслювано деякі трудноші в приєднуванні нових членів, з уваги на поворот дещо тяжчих часів щодо праці та заробітків. На організаційні теми промовляв до приявних головний предсідник УНСоюзу п. Д. Галичин, пригадуючи працю й величезні організаційні, культурні та інші досягнення УНСоюзу в усіх, навіть найтрудніших часах. Під час дальших промов і дебат заторкнено цілу низку інших актуальних справ У. Н. Союзу, як придбання „Союзівки", підготовку видання англійською мовою Енциклопедії Українознавства й т. п. У висліді нарад винесено відповідні рішення щодо дальшої праці місцевих відділів.

Чергові збори відділів округи рішено відбути в квітні наступного року в місті Сінклер, Па.

О. Костюк.

ВІДГУКИ ДНЯ

МАЯМСЬКІ ІСТОРІЇ

Маямі Біґ! Пам Біґ! Дайтона Біґ! — стріляємо назвами як з бича, як колись стріляли Ворохтою, Яремчем, чи Кисловодським. А саме місто Маямі таке якесь близьке — як Коломия, чи Бердичів.

Колись старокраєві громадяни виїжджали з міста — на літо, а тутешні громадяни (цього року вже й майбутні громадяни) виїжджають з міста — на зиму.

Америка не Буковина, навіть не Галичина. Тут в одному кінці краю мороз зубами скреготе, а в другому сонце приском плечі пражить, в одному смерека від снігу гнеться, а в другому пальма від спраги мліє.

Що за радість (уявляю собі) сісти серед снігів на літак, тр-тр-тр-тр! — і за чотири години знайтися в країні, де цвітуть помаранчі й всміхаються крокодилі.

Правда, буває часом, літак зноровиться і, замість летіти просто в далину, полетить просто вдолину, але американці — народ статистиків: обрахували, що літунських катастроф процентово зовсім не більше як залізничих, і — спокійно літають дальше.

Майбутні ситізени ще не дуже довіряють статистиці і переважно котять залізницею, а деякі не довіряють ні статистиці, ні власній кишені і копотять автобусом.

Колись, бувало, в старому краю казали знайомі до мізерного:

— Вам би літом у гори! Напевно поправитесь...

А до занадто „поправленого":

— Поїдьте літом у гори — приїдете як сірничок!..

Тепер так само про Маямі.

Маю одного знайомого. Поїхав до Маямі поправлятися. Приїжджає — такий мізерний, як був.

— Ов, кажу, щось Маямі не послужило!

— Послужило, три фунти прибув. Але, знаєте, пожалував грошей на залізницю і їхав назад автобусом. За дві доби пропали всі фунти...

А знов одна моя знайома занадто була „поправлена".

— Щось — кажу — ви, пані Олю, тратите лінію!

— Нічого! Поїду на Маямі Біґ і будете бачити, — як смерічка приїду!..

І поїхала...

Перша картка (по тижневі): „Два фунти втратила. Сонце, небо, вода — розкіш!.."

Друга картка: „Чотири і пів фунта! Чудово!!."

Третя картка: „Десять фунтів лишила на піску і в океані. Смерічка!.."

Четвертої вістки не було, а замість п'ятої приїхала сама пані Оля.

Обпалена як індіянка з найбільше індіянського племени, але не смерічка. Скоріше буйна липа.

— Як там з вагою? — питаю непотрібно.

Махнула рукою в роді: хай то чорт бере — і зідхнула.

— Не помогло Маямі?

— Маямі так, але мій сестрінок пошкодив.

— Сестрінок?! Скільки ж йому років?

— П'ять. Привезла його мені сестра на останній тиждень, дуже мила дитина. То я з ним до кафетерії на морожене. Він покушає і не їсть. Шкода лишити. То я з'їдаю і за нього. Прийду до ресторану, замовлю два обіди. Він свій ледве дзьобне — треба докінчити. І так якось за один тиждень, за один дурний тиждень — десять фунтів назад...

І так тяжко зідхнула, що мені мало серце не трісло, а їй шви в блюзці...

Все це через брак досвіду.

На другий рік буде краще.

Знайомому пораджу, щоб узяв з собою якусь дитину, а пані Олі, щоб їхала туди й назад — автобусом.

Галактіон Чіпка

Ню Йорк, неділя, 7. червня 1953 р.

заля Літературно Мистецького Клюбу 149 Second Avenue, New York City.

КОНЦЕРТ СКРИПАЛЯ ВОЛОДИМИРА ЦІСИКА

при фортепіяні Вадим Кіпа.

В програмі: Ґріґ, Лялько, Сен-Санс, Фоменко, Паґаніні, Крайслер та інші.

Початок год. 8. ввечорі.

ПІД УВАГУ

Книгарням, Гуртівням та Покупцям!

ІМ'ЯНИНИ? ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ? ОДРУЖІННЯ?

Не турбуйтесь, як привітати Ваших близьких У „Свободі" на ці всі нагоди є вже привітальні картки з українськими написами.

Ціна картки — 10 цт.

"SVOBODA", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

КІМНАТИ ДО ВИНАЙМУ

НА ЧАС ВАКАЦІЙ

В ГАРНІЙ ГІРСЬКІЙ ОКОЛИЦІ, НАД РІКОЮ DELAWARE.

По інформації зголошуватись:

М. ХОМАНЬЧУК

CLEANING STORE

433 East 6th Street, New York City

Дійсна величина: 10×7×2 цалів

Хто бажає, можемо вислати проспект з докладним описом цієї книги.

ЗАКІНЧУЄМО ДРУК

ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКА

Ціна її в продажі буде $15.00

Ще тепер можна замовити дешевше, тобто за $13.00 Можна прислати тепер $7.00 а $6.00 заплатити при відборі книги.

Користайте з нагоди, заощадіть $2.00 і придбайте цю дорогоцінну книгу.

Замовлення посилати до видавництва:

UKRAINIAN BOOK CLUB LTD.

834½ Main Street, Winnipeg, Man., Canada

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ДРУКУЄТЬСЯ.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІДДІЛ ПРИ ЦЕНТРІ СХІДНІХ СТУДІЙ В МАДРІДІ

Від січня 1952 року існує при Центрі Східніх Студій (ЦЕОР) в Мадріді (Еспанія) Український Відділ ЦЕОР, це єдина наукова установа в Еспанії і на всі країни еспанської розговірної мови, що займається дослідами східньо-европейських питань. В Центрі, крім еспанців, співпрацюють українці, словаки, москалі, мадяри та інші. Директором ЦЕОР є відомий приятель Українців о. Яків Морільо, Т. І. — Він знавець питань Східньої Церкви та автор численних наукових публікацій на ці теми. До другої світової війни він перебував у Західній Україні, де мав нагоду навчитися української мови і простудіювати не одну українську проблему.

Головою Українського Відділу є інж. Андрій Кішка, який теж дає йому значну фінансову допомогу. До часу створення Українського Відділу в ЦЕОР працював тільки один український співробітник. Тепер там працює чотири українці (крім голови) та є надія, що їх число можна буде побільшити. Кожний із співробітників працює над якоють темою, що відноситься звичайно до актуального питання з українського життя. Цього року вже будуть закінчені кілька наукових праць, як: „Українська література під Совєтами", „Історія України", „Совєтське виховання та його вплив" тощо. Автори пишуть свої праці еспанською мовою, а деякі теж українською. Підготова кількох самостійних праць еспанською мовою збагатить нашу наукову літературу в чужих мовах.

ЦЕОР видає по еспански свій квартальник „Орієнте", що є до деякої міри відзеркаленням діяльности Центру. Цей квартальник є, мабуть, єдиним цього роду еспанською мовою. Співробітники Українського Відділу поміщують в ньому свої статті і рецензії на прислані українські книжки. За минулий рік появилися такі книжки українських авторів (подаємо хронологічно; Л. Мартюк: „Нищення української літератури під большевиками", Б. Цимбалістий: „Совєтський человєк — міт і дійсність", А. Кішка: „Отець Журден", Л. Полтава: „Коли викрадають хреста". — Цього року вже появилася стаття д-ра Д. Бучинського: „Іван Франко та еспанська література". Інша стаття цього ж автора готова вже до друку. Вона з'ясовує значення появи Острозької Біблії, якої примірник находиться в Еспанській Національній Бібліотеці. Крім статтей друкувалися в „Орієнте" рецензії книжок про українські проблеми, що появилися в останніх роках українською або чужими мовами (Енциклопедія Українознавства, Історія України — Менінґа, Науковий Збірник УВУ та ін.).

Деякі співробітники Українського Відділу починають дописувати теж до інших еспанських журналів. Старанням ЦЕОР кожного місяця відбуваються сходини співробітників Центру та запрошених гостей, на яких читаються реферати. В місяці березні ц. р. співробітник Українського Відділу Б. Цимбалістий мав доповідь на еспански на тему: „Марксистська псевдо-релігія і проблема людини".

Про працю Українського Відділу, тижневик „Сіґно" писав так: „Український Відділ найбільш активний та виконує свою вартісну роботу за своєю окремою програмою".

При ЦЕОР існує фахова бібліотека, в якій чимало також українських книжок. Побажане, щоб українські видавництва присилали по одному примірникові своїх видань. Вони не тільки збагатять Український Відділ, про них теж появляться рецензії в „Орієнте". До читальні ЦЕОР приходить коло 50 українських часописів і журналів. Як відомо, Український Відділ при ЦЕОР створено за ініціятивою інж. А. Кішки.

Донедавна на еспанському терені про українців мало хто знав. Тепер малий гурт українських інтелектуалів і кількадесять українських студентів змагають, щоб проломити першу стіну незнання на Піренейському півострові.

Адреса ЦЕОР така:

Centro de Estudios Orientales, 17 Conde de Cartagena, Madrid, Spain, Europe.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ІНТЕҐРАЦІЯ НОВИХ ІМІҐРАНТІВ

Минулого тижня видано повідомлення про плян праці відділу для інтеґрації нових іміґрантів при Раді Суспільної Опіки та Здоров'я в Ню Йорку, який недавно розпочав свою роботу на кошти, одержані від Східньо-Европейського Фонду, підтримуваного Фундацією Форда.

Спеціяльний однорічний плян передбачує обслугу нових іміґрантів, яка складатиметься з різних видів допомоги організованої на підставі обслідування їх найістотніших потреб, а саме:

Вказівки потребуючим у найденні установ, що можуть дати їм допомогу відповідно до їх потреби. Безпосередні персональні поради подаватимуться новим іміґрантам та національним групам їх рідною мовою, щоб вони пізнали, які аґенції можуть їх краще обслужити.

Бюро підшукування праці допомагатиме новоприбулим знайти працю відповідно до їхньої освіти, практики та досвіду, використовуючи при цьому існуючі аґенції посередництва праці.

Освіта, відпочинок та групова праця. Цей вид обслуги передбачає інформування новоприбулих про можливості розваги й відпочинку та їх використання. Плянується також використання нагод для культурного та соціяльного взаємнообміну поміж новоприбулими та американським громадянством. Передбачається організація науки англійської мови та інших курсів.

Цей проєкт був створений головне для тих новоприбулих, яких є найбільше і які такої допомоги найбільше потребують, а саме для білорусинів, росіян, українців та інших утікачів з країн за залізною заслоною.

До персонального складу входять:

П. Една Біч, начальниця відділу, скінчила Школу Соціяльної Опіки при університеті в Шікаґо. Перед тим очолювала орієнтаційну програму в таборах переміщених осіб у Німеччині, організовану Американськими квейкрами. Ще раніше була помічницею директора Американського Червоного Хреста в Японії та Філіппінах.

П. Френсіс Батлер — консультантка в справах розшуку праці. Має велику практику та досвід у цій галузі. Тепер вона є на відпустці від Ню Йоркської Стейтової Біржі Праці для робити тут. Вона працювала також для переміщених осіб в Америці та закордоном при Раді Світових Церков.

П. Раїса Членова завідує відділом соціяльного забезпечення здоров'я, дає поради й вказівки по різним питанням і направляє до відповідних установ для їх полагодження. П. Членова покінчила Школу Суспільних Наук при Колюмбійському Університеті. Протягом десяти років очолювала відділ соціяльного забезпечення і здоров'я цілого лікарського департаменту при Презбітаріянськім Шпиталі в Ню Йорку.

Відділ шукає тепер досвідчених працівників, що знають різні мови, щоб заповнити всі потреби місця. Теперішній склад працівників відділу складається з людей, що знають російську, українську, німецьку та польську мови.

Цей відділ є до деякої міри продовженням Комітету для Обслуги нових Іміґрантів, реорганізованого минулим літом. Тепер туди ввійшли представники від багатьох національних організацій міста Ню Йорку для спільної праці з персоналом відділу. Невелику групу дорадників відділу очолює д-р Дан Додсон, директор учбової та дослідницької секції і професор педагогії при Центрі Вивчення Людських взаємновідносин при Ню Йоркському університеті.

НА ХВОРИХ СТУДЕНТІВ

Замість квітів на домовину проф. Василя Ратича $20 на хворих студентів в Европі переслала родина Кисілевських і Я. Ткача.

З сумом повідомляємо, що дня 12. травня 1953 р. відійшов від нас передчасно наш невтомний співробітник

ВАСИЛЬ РАТИЧ,

бувший старшина УСС і учасник визвольних змагань, незрівняний виховник молоді на становищі інспектора, директора і професора гімназій та учительських семінарій в Рогатині й Байройті, член „Учительської Громади" і НТШ, громадський діяч і організатор відділу УКК в Ню Бронсвіку.

Похорон відбудеться в суботу, 16. травня в 10:30 з гр. кат. Церкви в Ню Бронсвіку, Н. Дж. (Plum St.), на який запрошуємо все Громадянство.

УЧИТЕЛЬСЬКА ГРОМАДА.

З сумом повідомляємо всіх УСС-ів, що

проф. Василь РАТИЧ,

б. старшина Українських Січових Стрільців, помер нагло в середу, 13. травня 1953 в Меточен.

Похорон відбудеться в New Brunswick, N. J., в суботу, 16. травня 1953, з похоронного заведення Gouen, Plume St. (біля церкви) в 11-ій год. Служба Божа в українсько-католицькій Церкві, 66 Plume St., в New Brunswick, N. J.

Краєвий Кіш Братства УСС в ЗДА.

● НА ПРОДАЖ ●

НА ПРОДАЖ

МОЛОЧНА ФАРМА

110 акрів землі, мурований дім, 26 штук худоби та фармерські приладдя. Віддалена 8 миль від Saratoga Springs. За інформаціями пишіть:

STEVE DUDIC
R. F. D. 1, Stillwater, N. Y.

БАР-ҐРІЛ

в дуже доброму положені при 2-ій Евеню в Ню Йорку. Продається з причини недуги.

Кличте від год. 3-6 веч.

Tel. GR 3-8971

ПОТРІБНО

ДЯКО-ВЧИТЕЛЯ

провадити церковний хор, школу, та другі дяко-вчительські обов'язки. Платня добра, згідно з умовою.

Зголошення слати до:

ST. PETER and PAUL UKRAINIAN ORTHODOX CHURCH
60 Arbor Street,
Lyndora, Pa.

Видання Творів Тараса Шевченка

Українського Наукового Інституту Варшава-Львів

Томи 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16.

Книжки в дуже добрім стані.

Ціна $75.00.

Голоситись

J. G. — "SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City 3, N.J.

ФАРМИ, ДОМИ, БИЗНЕСОВІ МІСЦЯ НА ПРОДАЖ

1. Само-услужна споживча крамниця („ґросерня"), делікатессен, м'ясарня — з тижневим оборотом понад $3,500.
2. Молочна фарма з 150 акрів, дім з 10 кімнат, всі удогіднення, 40 штук худоби—ціна $29,500.
3. 125 акрів, дім з 6 кімнат — повна ціна $3,900.
4. 25 акрів, дім з 6 кімнат при головнім шляху, переходить омнібус — ціна $7,500.
5. 80 акрів, овочева й молочна фарма, два доми, — ціна $16,300. Потрібно тільки $700 завдатку, решта по $75 місячно.
6. 14 акрів, дім з 6 кімнат, одна корова — $8,500.
7. 8 акрів, малий новий дім при головнім шляху, автобусова лінія, басейн до купелі — $6,500.
8. Бар і харчівня при головнім шляху з домом — $18,500.
9. 5 акрів, дім з 4 кімнат в селі — повна ціна $2,900.
10. 5 акрів, дім з 6 кімнат, всі удогіднення—$5,500.
11. Ґросерня в дуже добрій секції з мешканням — 3,900.

Маємо багато інших підприємств в місті й на селі. Пишіть по вільний список або заходіть до бюра.

STEPHEN D. SATZEWICH
Real Estate & General Insurance
32 EAST 7th STREET, NEW YORK CITY
Tel. GRamercy 3-0713

ГОДИННИКИ і ПОРТФЕЛІ

Великий вибір портфелів европейського зразка. Виріб власної фабрики. Правдива шкіра. На бажання висилаємо каталоги. Представництво на ЗДА швайцарських хронометрів „Штопер". Годинники на 17 каменів з 18-каратового золота. Ціна $53.00. Для випробовування даються на три дні. Можете писати по-українському.

JOHN PAUZERS
115 West 63rd Street, New York 23, N. Y.
SU 7-1698

УКРАЇНСЬКА ФУТРЯНА РОБІТНЯ В НЮ ЙОРКУ

Roman KUSSOFF

41 W. 57th STREET (5th Floor), (між 5 & 6th Ave.)
NEW YORK CITY

Коли задумуєте справити нове футро, перемоделювати, направити, або дати до схову, так порадьтеся в цій справі з досвідченим скірником **Романом Кусевом.** Він напевно подбає, щоб ваше футро, джакет чи ковнір були зроблені по найновішим фасонам, солідно та з найкращих матеріялів.

Ціни приступні.

Інформації на телефон: PLaza 9-4238.

ЗНАНИЙ ЕВРОПЕЙСЬКИЙ ЮВЕЛІРНИЙ МАГАЗИН

Kars Jewelers

Властитель ОЛЕКСАНДЕР БРАНДТ

218 E. 14th St. (поруч з кінотеатром Jefferson)
New York 3, N. Y. Tel. GRamercy 3-5875

Годинники найрізніших відомих швайцарських марок.
ПРЕДСТАВНИЦТВО ГОДИННИКІВ:
OMEGA — LONGINES — DOXA — CYMA;
ОКРІМ ТОГО НА СКЛАДІ Є PAUL BUHRE, TISSOT й інші.
НАПРАВА НАЙСКЛАДНІШИХ ГОДИННИКІВ.
МАЄМО ІМПОРТОВАНІ З ШВАЙЦАРІЇ ЧАСТИНИ.
ТАКОЖ ВИКОНУЄМО УСІ НАПРАВКИ ГОДИННИКІВ.
Всі направки провірюється на electronic watch master mach.
ПИСЕМНА ҐАРАНТІЯ.
НАПРАВА, ПЕРЕРІБКА І ЗАМОВЛЕННЯ
на ювелірні вироби зі золота, плятини й срібла.
НА СКЛАДІ Є У ВЕЛИЧЕЗНОМУ ВИБОРІ:
брилянтові перстені, ковтки, браслети, ланцюжки, хрестики.
Шлюбні перстені з червоного золота вагою 14—18 каратів.
НИЗЬКІ ЦІНИ.
Слухайте нашу радіопередачу в неділі від 8 до 9 ранку. В п'ятницю від 7 до 8 веч. Передачі F.M.-92,3 мегациклів. В суботи від 1 до 2 дня на станції WHOM 1480 кс.
Розмовляємо по-українському.
Бажаючим, усі товарі продаються на сплату до 18 місяців. Звертайтесь до п. Олександра БРАНДТА.
Усе виконується на місці.

УВАГА! ГРОМАДЯНИ!

DUNLEY HAT SHOP
14 Saint Mark's Place
NEW YORK, N. Y.

має на складі НОВІ КАПЕЛЮХИ по найнижчій ціні, — соломяні, від $1.95, вгору та з панами.

Дальше пригадуємо, що маємо відділ МУЖЕСЬКОЇ ҐАЛЯНТЕРІЇ, а саме: першої якости сорочки, з короткими рукавами, знаної марки: "JAYSON" від $1.35 вгору та дощевики. — Просимо зайти і переконатись про високу якість матеріялу та низьку фабрич. ціну! Говоримо по українськи.

Слухайте наші оголошення по радіо- програмі п. Мельника кожної неділі між 7-8 год. рано на хвилях 1480, (станція WHOM).

Отворено щоденно до 8:30 веч., в п'ятниці і суботи до 10:00.

DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARK'S PLACE, NEW YORK CITY
(Іст 8. вул., Between 2nd & 3rd Avenues)

ТЕПЕР ПОРА
ЗАПИСАТИСЯ НА КУРСИ
САМОХОД. МЕХАНІКІВ
І КУРСИ ЇЗДИ

GR. 7-8951

КУРСИ МЕХАНІКІВ
КУРСИ ЇЗДИ АВТАМИ

Постараємося для Вас про еґзамін Лайсенсу. Наші учні дістають диплом. Помагаємо в одержанню праці. Інструкції в українській і англійській мовах. КУРСИ ДЕННІ, ВЕЧІРНІ і НЕДІЛЬНІ. Інструктори фахівці. Залож. в 1916.

L. TYCHNIEWICZ, директор

METROPOLITAN AUTO SCHOOL
155—2nd Ave., близь. 10th St.
NEW YORK CITY

ПРО НАШУ МИНУВШИНУ дітям, юнацтву і дорослим оповідає цікава книжка

А. ЛОТОЦЬКОГО

КНЯЖА СЛАВА

Багато ілюстрована книжка, що має 198 сторінок, коштує лише $1.00.

Замовляйте в „Свободі":

"SVOBODA"
P.O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

ОСТАННІ ВИПУСКИ УКРАЇНСЬКИХ ПЛАТІВОК „СТІНСОН"

STINSON records

будуть приємним від Вас ПОДАРУНКОМ для Ваших приятелів і рідних.

136—Їхав козак, народня пісня наспівана хором.
Степи з оркестрою співає А. Крівшина.
137—Ой на горі та сухий дубик, народня пісня наспівана хором.
Що з під дуба зеленого, наспівана хором.
138—Зібралися всі бурлаки, наспівана хором.
Гайдамаки, наспівана хором.
139—По старому, інструментальна.
По шлюбі, інструментальна.
140—Чумацька пісня, наспівана хором.
Вдовиця, наспівана І. Паторжинським.
141—Згода, вальс, українська оркестра.
Кохання, вальс, українська оркестра.
142—Попуррі, з українських народніх пісень.
Попуррі, часть друга, з укр. народніх пісень.
143—Женчичок - бренчичок, народня пісня наспівана хором.
Дощик, співає Е. Смоленська з хором.
144—Ой не рости кропе, народня пісня, наспівана хором.
Та болять ручки, та болять ноги, хор бандуристів.

Не ламається (при нормальнім вживанні)

Постачання по всіх країнах. Домагайтесь повного КАТАЛОГА українських і російських плит СТІНСОНА в найближчій крамниці, або пишіть за ними до:

UNION SQUARE MUSIC, Inc.
27 UNION SQUARE WEST, NEW YORK 3, N. Y.
В суботу зачинено.

ВУЙКІВ і КОПЕЦЬ

ЗНАНА УКРАЇНСЬКА КУШНІРСЬКА ФІРМА
виконує на замовлення елеґантні футра.
Найновіші фасони і досконалий ґатунок шкурок — це запорука задоволення нашої клієнтелі.
ПРОСИМО ЗАЙТИ І ПЕРЕКОНАТИСЬ!
Переробляємо всякого роду футра, — жакети, нагортки й подібне.
Адреса фірми:
WUJKIW & KOPIEC, INC.
111-115 East 7th Street, New York 9, N. Y.
(Між 1-ою й „А" Евнями).
Телефон: SPring 7-8710
Крамниця відчинена кожного дня від год. 9 ранку до 7:30 вечора, — а у четвер до год. 9 вечора.

● ПРАЦЯ ●

Пошукується
НІЧНИХ ПРИБИРАЛЬНИЦЬ
Голоситись між 1-5 год. по полудні.
15-25 WHITEHALL STREET
(near South Ferry)
NEW YORK, N. Y.
Room 210

ПОТРІБНО ДРУКАРЯ,
молодого або старшого. За інформаціями пишіть:
Liberty Commercial Co.
437 East 9th Street
New York, 9, N. Y.

● РОЗШУКИ ●

Пошукую сина КОСТЯ ШОВКОПЛЯС з Деркач, того ж р-ну. Харк. Обл., який до закінчення війни перебував коло Лінцу в таборі полонених Ст. Валентин, Німеччина.

HNAT SHOWKOPLAS
2 Madison Street,
Trenton, N. J.

АННА ПЕТРИШИН шукає сина ОЛЕКСАНДРА (Саха) ПЕТРИШИНА, абітурієнта Державної Гімназії в Ярославі, Галичина. Хто знав би його місце перебування, прошу ласкаво повідомити на подану адресу:

ANNA PETRYSHYN
44 Woodbury St., Rochester, N.Y.

Канадійські укр. часописи прошу про передрук.

● ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ ●

ЩАДІТЬ ГРОШІ!

Заки закупите авто на сплати зайдіть по безплатні інформації до:

WILLIAM CHUPA
33 St. Mark's Place (E. 8th Street)
(bet. 2—3 Ave.), New York City
Tel.: ORegon 4-5340

● ЮВЕЛІР ●

CHARLES & CHARLES
191 Ave. B, Corner 12th St.
New York 9, N. Y.
Telephone: CA: 8-1889

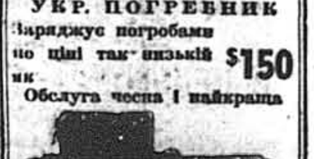
Годинникар і ювілер від 1905 р.

Агенція на гарні швайцарські та американські годинники та біжутерію. Всю працю виконується у власній робітні. Один рік ґарантії.

EVergreen 3-4450
FILL YOUR BINS NOW
Spring Prices In Effect
MAPLE Coal & Coke Co.
antracite FUEL OIL bituminouh
OIL BURNERS
SALES & SERVICE
72-74 Box Street
BROOKLYN 22, N. Y.
Федько Кудлак.

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
COMPLETELY AIR CONDITIONED
Занимається похоронами в стейті NEW JERSEY
Ціни приступні для всіх. Обслуга чесна і найкраща.
У випадку смутку в родині кличте як в день так і в ночі:
JOHN KOWALCHYK
129 GRAND STREET,
cor. Warren Street,
JERSEY CITY 2, N. J.
Tel. HEnderson 4-5131

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Заряджує погробами по ціні так низькій як $150
Обслуга чесна і найкраща

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET
New York City
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околиця
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

ТАРЗАН, ч. 3070. Смертельн а сторожа.

Коли мала мавпа поспішала крізь дерева, Тарзан звернув до річки.

Він плив, не кваплячись, та досліджував чоловий бік скелі і густе листя, що звисало та дійсно заслонювало маленький виступ берега у підніжжя скелі.

І коли він зближався до берега, двоє великих очей жадібно його спостерегали, навіть не моргнувши з-за низького листя.